

**ΕΘΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟΝ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ**

**ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΑΡΧΑΙΟΥ ΚΟΣΜΟΥ:
ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΠΩΤΑΤΗ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΑ
ΕΩΣ ΤΗΝ ΥΣΤΕΡΗ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ»**

-

**ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2023 – 2024**

ΑΘΗΝΑ 2023

Επιμέλεια Οδηγού Σπουδών

Στ. Κατάκης, Χρ. Κούκου

Πληροφορίες/Επικοινωνία

Γραμματεία Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας

Τηλ. 210 7277319, 210 7277887

Γρ. 404

E-mail: PMS-Hist-Arch@arch.uoa.gr

Διεύθυνση: Πανεπιστημιούπολη Ζωγράφου

Φιλοσοφική Σχολή

T.K. 15784 ΑΘΗΝΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2023-2024	
Συνοπτικός πίνακας	4
2. ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2023-2024	
Αναλυτική περιγραφή	
2α.ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ	6
2β. ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΚΛΑΣΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ	12
2γ. ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΑΡΧΑΙΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ	18
3. EUROPEAN MASTER OF CLASSICAL CULTURES	21

1. ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΑΝΑ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 2023-2024

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ

1α. ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ	
ΚΩΔ. ΠΡ27	Ο sir Arthur Evans και ο «Μινωικός πολιτισμός» του στο στόχαστρο της σύγχρονης κριτικής σκέψης <i>Α. Πλάτων</i>
ΠΡ44	Αιγαιακή επιγραφική και διοίκηση: εισαγωγή, ανάλυση και μεθοδολογία με έμφαση στα τεκμήρια της Γραμμικής Β γραφής <i>Β. Πετράκης</i>

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ	
ΠΡ19	Προϊστορικό Αιγαίο: Γεωαρχαιολογικές και Βιοαρχαιολογικές προσεγγίσεις <i>Α. Καραλή (ομότ. καθ. ΕΚΠΑ) – Γ. Φερεντίνος (ομότ. καθ. Παν.Πατρών)</i>
ΠΡ16	Το φιλοσοφικό υπόβαθρο της αρχαιολογικής ερμηνείας <i>Γ. Βαβουρανάκης</i>
ΠΡ22	Ταφική αρχαιολογία του Πρώιμου Αιγαίου <i>Γ. Παπαδάτος</i>

3β. ΚΛΑΣΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ	
Κωδ. ΚΛ29	Η μνημειακή αρχιτεκτονική στην Αρχαία Αγορά των Αθηνών <i>Χ. Κανελλόπουλος</i>
ΚΛ19	Η ελληνική αρχαιολογία (με έμφαση στη γλυπτική) κατά την περίοδο ακμής της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας <i>Στ. Κατάκης</i>

ΚΛ28	Η κεραμική ως αρχαιολογικό υλικό: ο ‘κύκλος ζωής’ των αρχαίων ελληνικών αγγείων <i>Ε. Κεφαλίδου</i>
-------------	---

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ	
ΚΛ20	Ελληνιστική Αλεξάνδρεια: τοπογραφία, αρχαιολογία, και τέχνη <i>Δ. Πλάντζος – Ν. Δημάκης</i>
ΚΛ18	Ταφικές πρακτικές και τοπίο στο Αιγαίο και την Ανατολική Μεσόγειο κατά την Πρώιμη Εποχή του Σιδήρου <i>Β. Αντωνιάδης</i>

3γ. ΑΡΧΑΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ	
ΑΡΙ23	Η ονοματοδοσία, η προσωπογραφία και <i>Όνομαστικόν</i> ως πηγές της Αρχαίας Ελληνικής Ιστορίας <i>Σ. Ψωμά</i>
ΑΡΙ25	Οι Κυκλάδες κατά την Αρχαιότητα (αρχαϊκή εποχή έως και ρωμαϊκοί χρόνοι) <i>Σ. Ανεζίρη – Σ. Ζουμπάκη – Χ. Κωνσταντακοπούλου</i>

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ	
ΑΡΙ24	Θεσμοί, πολιτική και κοινωνία στις ελληνικές πόλεις υπό ρωμαϊκή κυριαρχία. <i>Ν. Γιαννακόπουλος</i>

2. ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2023-2024

1α. Σεμινάρια ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

Λευτέρης Πλάτων

Χειμερινό εξάμηνο

Θέμα: Ο sir Arthur Evans και ο «Μινωικός πολιτισμός» του στο στόχαστρο της σύγχρονης κριτικής σκέψης

Περίληψη: Σκοπός του σεμιναρίου είναι να επανεξετάσει μερικές από τις ιδέες και ερμηνείες του Sir Arthur Evans για το μινωικό πολιτισμό, κάτω από το πρίσμα των σύγχρονων αρχαιολογικών ανακαλύψεων και θεωριών. Ανάμεσα σε άλλα, θα συζητηθούν το ζήτημα της χρονολόγησης των διαφόρων περιόδων της κρητικής Προϊστορίας, το πρόβλημα της παρουσίας των Μυκηναίων στην Κρήτη, το ζήτημα της «μινωικής ειρήνης» και εκείνο της κυριαρχίας των Μινωιτών στο Αιγαίο και την Ανατολική Μεσόγειο, που οι επιστήμονες αποκάλεσαν «μινωική θαλασσοκρατία».

Ενδεικτική βιβλιογραφία

- Αλεξίου, Στ. 1980. «Προανακτορικές ακροπόλεις της Κρήτης». Στο *Πεπραγμένα Δ΄ Διεθνούς Κρητολογικού Συνεδρίου* (1976), Α1. 9-22. Αθήνα.
- Bintliff, J. L. 1983. «Structuralism and Myth in Minoan Studies». *Antiquity* 58:33-8.
- Driessen, J, I. Schoep και R. Laffineur, επιμ. 2002. *Monuments of Minos. Rethinking the Minoan Palaces*, Aegaeum 23, Liège.
- Evans, A. 1921-1935. *The Palace of Minos at Knossos*, I-IV. London.
- Klynne, A. 1998. «Reconstruction of Knossos: artist's impressions, archaeological evidence and wishful thinking». *JMA* 11:206-29.
- MacGillivray, J. A. 20002. *Μινώταυρος (Minotaur: μτφρ. στα ελληνικά από τις εκδόσεις «Ωκεανίδα»)*. Αθήνα.
- Marinatos, N. 2015. *Sir Arthur Evans and Minoan Crete. Creating the Vision of Knossos*. London.
- Momigliano, N. 1996. «Evans, Mackenzie and the History of the Palace at Knossos». *JHS* 116:166-9.
- Starr, C. G. 1984. «Minoan Flower Lovers». Στο *Minoan Thalassocracy: Myth or Reality?*, επιμ. R. Hägg και N. Marinatos, 9-12. Stockholm.
- Ζώης, Α. 1996. *Κνωσός-Το εκστατικό όραμα*. Ηράκλειο.

Βασίλης Πετράκης

Χειμερινό εξάμηνο

Θέμα: Αιγαιακή επιγραφική και διοίκηση: εισαγωγή, ανάλυση και μεθοδολογία με έμφαση στα τεκμήρια της Γραμμικής Β γραφής

Περίληψη: Στόχος του σεμιναρίου είναι η εξοικείωση των συμμετεχόντων με τα βασικά στοιχεία της Αιγαιακής επιγραφικής: την ιστορία και εξέλιξη των διαφόρων συστημάτων γραφής, την παλαιογραφία, την ανάλυση και την ερμηνεία των κειμένων του Αιγαίου της Χαλκοκρατίας, αλλά και την ανασύσταση των πρακτικών της διοίκησης, την οποία τα τεκμήρια αυτά κυρίως εξυπηρετούσαν. Πέραν μιας ευρείας επισκόπησης των Κρητικών γραφών, η κύρια έμφαση θα δοθεί στα τεκμήρια της λεγόμενης Γραμμική Β γραφή, η οποία χρησιμοποιούνταν ανάμεσα στο 14ο και στο 12ο αι. π.Χ. για να αποδώσει μια ελληνική διάλεκτο, καλύπτοντας τις ανάγκες καταγραφής των ανακτορικών γραφειοκρατιών της κεντρικής και νότιας ηπειρωτικής Ελλάδας, αλλά και της Κρήτης. Η παρουσίαση των βασικών αρχών μεθοδολογίας και ερμηνείας θα εστιάσει τόσο σε συγκεκριμένα θέματα που καταγράφονται στα κείμενα, όσο και σε συγκεκριμένα τεκμήρια. Οι συμμετέχοντες θα ασκηθούν στους βασικούς τρόπους εργασίας της Μυκηναϊκής επιγραφικής και στους τρόπους με τους οποίους οι ενδείξεις των κειμένων μπορούν να ενσωματωθούν στις αρχαιολογικές συζητήσεις. e-class: ARCH926

Ενδεικτική βιβλιογραφία

- Bennet, J. 2008. «PalaceTM: speculations on palatial production in Mycenaean Greece with (some) reference to glass». Στο *Vitreous Materials in the Late Bronze Age Aegean*, επιμ. C.M. Jackson και E.C. Wager. Sheffield Studies in Aegean Archaeology, 151-72. Oxford.
- Duhoux, Y. και A. Morpurgo-Davies, επιμ. 2008-2014. *A Companion to Linear B: Mycenaean Greek Texts and their World*, 1-3. Louvain-La-Neuve / Walpole MA (ιδιαίτερα τα εξής κεφάλαια R. Palmer, J.T. Killen και Y. Duhoux [τ. 1], Y. Duhoux, St. Hiller, T.G. Palaima [τ. 2], J.L. Melena, J. Bennet [τ. 3]).
- Killen, J.T. 2012. «The two provinces of Pylos revisited». Στο *Actas del Simposio Internacional: 55 Años de Micenología (1952-2007)*, Bellaterra, 12-13 de abril de 2007, επιμ. C. Varias. Faventia Supplementa 1, 155-81. Bellaterra.
- Palaima, T.G. και J.C. Wright. 1985. «Ins and outs of the Archives Rooms at Pylos: form and function in a Mycenaean palace». *AJA* 89,2:251-62.
- Palaima, T.G. 1995. «The nature of the Mycenaean *wanax*: non-Indo-European origins and priestly functions». Στο *The Role of the Ruler in the Prehistoric Aegean. Proceedings of a Panel Discussion presented at the Annual Meeting of the Archaeological Institute of America, New Orleans, Louisiana, 28 December 1992, with Additions*, επιμ. P. Rehak. *Aegaeum* 11, 119-42. Liège / Austin.

- Palmer, L.R. 1963. *The Interpretation of Mycenaean Greek Texts*, Oxford.
- Petrakis, V. 2017a. «Reconstructing the matrix of the ‘Mycenaean’ literate administrations». Στο *Understanding Relations Between Scripts: The Aegean Writing Systems*, επιμ. P.M. Steele, 69-92. Oxford / Philadelphia.
- Petrakis, V. 2017b. «Figures of speech? Observations on the non-phonographic component in the Linear B writing system». Στο *Aegean Scripts: Proceedings of the 14th International Colloquium on Mycenaean Studies, Copenhagen, 2-5 September 2015*, τ. 1, επιμ. M.-L. Nosch και H. Landenius Enegren. *Incunabula Graeca* 105,1, 127-67. Roma.
- Ventris, M.G.F. και J. Chadwick, 1956¹, 1973². *Documents in Mycenaean Greek*, Cambridge.
- Voutsaki, S. και J.T. Killen, επιμ. 2001. *Economy and Politics in the Mycenaean Palace States. Proceedings of a Conference Held on 1-3 July 1999 in the Faculty of Classics*. Proceedings of the Cambridge Philological Society Supplement 33. Cambridge.

Γιώργος Βαβουρανάκης

Εαρινό εξάμηνο

Θέμα: Το φιλοσοφικό υπόβαθρο της αρχαιολογικής ερμηνείας

Περίληψη: Σκοπός του σεμιναρίου είναι να εξετάσει μερικές από τις ιδέες της νεώτερης και σύγχρονης φιλοσοφίας που έχουν επηρεάσει την αρχαιολογική σκέψη, καθώς αφορούν τη σχέση του ανθρώπου με τον υλικό πολιτισμό. Οι φοιτήτριες / φοιτητές επιλέγουν εκπροσώπους της φιλοσοφίας ή της ευρύτερα οριζόμενης ως κοινωνιολογικής θεωρίας (π.χ. Μαρξ, Γκοντελιέ, Χάιντεγκερ, Γκίντενς, Μπουρντιέ, Φουκώ, Ντε Λάντα κ.ά.), συζητούν τις ιδέες καθαυτές και βρίσκουν ένα συναφές αρχαιολογικό παράδειγμα για να κατανοήσουν το προϊστορικό Αιγαίο μέσα από τις ιδέες αυτές. Κάθε εβδομάδα ένας φοιτητής ή μία φοιτήτρια τίθεται επικεφαλής της ομάδας και συντονίζει τη συζήτηση. Οι κύριες έννοιες που συζητώνται περιλαμβάνουν το εμπόρευμα, την έννοια του Λόγου, την ανθρώπινη πρόσληψη, την πρακτική, τη δομοποίηση και τη θεωρία συναρμογής. Η αξιολόγηση βασίζεται σε μικρές επιμέρους γραπτές εργασίες και σε μία κυρίως παρουσίαση και γραπτή εργασία (η-τάξη: ARCH 326).

Ενδεικτική βιβλιογραφία

- Hitchcock, L. 2008. *Theory for Classics: A Student's Guide*, London - New York.
- Bourdieu, P. 1977. *Outline of a theory of practice* (μτφρ. R. Nice). Cambridge.
- DeLanda M. 2016. *Assemblage theory*, Edinburgh.
- DeLanda, M. 2022. *Materialist phenomenology. A philosophy of perception*. London.

- Foucault M. 1991. *Η τάξη του λόγου: εναρκτήριο μάθημα στο College de France-1970* (μτφρ. Χ. Χρηστίδης, Μ. Μαϊδάτσης). Αθήνα.
- Giddens A. 1984. *The constitution of society: outline of the theory of structuration*. Cambridge.
- Godelier, M. 2003. *Το αίνιγμα του δώρου* (μτφρ. Α. Αγγελίδου). Αθήνα.
- Heidegger M. 2008. *Κτίζειν, κατοικείν, σκέπτεσθαι* (μτφρ. Γ. Ξηροπαΐδης). Αθήνα.
- Ingold, T. 2016. *Η αντίληψη του περιβάλλοντος. Δοκίμια για τη διαβίωση, την κατοίκηση και τις δεξιότητες* (μτφρ. Α. Βρεττού). Αθήνα.
- Marx K. 1978. *Κριτική της πολιτικής οικονομίας* (μτφρ. Φ. Φωτίου). Αθήνα.

Λίλιαν Καραλή (ομ. καθ. ΕΚΠΑ) - **Γιώργος Φερεντίνος** (ομ. καθ. Γεωλογίας Παν/μίου Πατρών)

Εαρινό εξάμηνο

Θέμα: Προϊστορικό Αιγαίο. Γεωαρχαιολογικές και βιοαρχαιολογικές προσεγγίσεις

Subject: Prehistoric Aegean: A geoarchaeological and bioarchaeological approach

Περίληψη: Η μελέτη των περιβαλλοντικών αλλαγών κατά το παρελθόν μπορεί να μας δια φωτίσει για το παρόν και το μέλλον. Για τον αρχαιολόγο είναι πολύ σημαντική η γνώση των βασικών γεωλογικών και οικολογικών παραγόντων που επηρεάζουν τη ζωή και τη δράση του ανθρώπου και των λοιπών ζώντων οργανισμών. Στο σεμινάριο θα εξετασθούν οι εφαρμογές τους στην προϊστορική αρχαιολογία. Οι μεταβολές του φυσικού περιβάλλοντος και του γεωαναγλύφου ιδιαίτερα κατά τους προϊστορικούς χρόνους έπαιξαν σημαντικό ρόλο στην μετακίνηση αγαθών και ιδεών, στην ανάπτυξη ή εγκατάλειψη οικισμών. Θα παρουσιαστούν οι κύριες μέθοδοι μελέτης των βιοαρχαιολογικών καταλοίπων, με στόχο την ασφαλέστερη αναγνώριση του κάθε είδους και την συμβολή τους στην πληρέστερη κατανόηση του αρχαιολογικού συνόλου.

Ενδεικτική βιβλιογραφία

- Allen, K.M.S., S.W. Green και E.B.W. Zubrow. 1990. *Interpreting space: GIS and archaeology*. London
- Bocquet, A. 1984. *Archéologie des lacs et des rivières*. Annecy: Musée d' Annecy
- Brown, A.G. 1997. *Alluvial geoarchaeology*. Cambridge
- Chambers, F.M. 1993. *Climate change and human impact on the landscape*. London
- Courty, M.A., P. Goldberg και R. Macphail. 1989. *Soils and micromorphology in archaeology, Cambridge Manuals in Archaeology*. Cambridge
- Higgins, M.D. και R. Higgins. 1996. *A geological companion to Greece and the Aegean*. New York / London

- Καραλή, Λ. 2005. *Περιβαλλοντική Αρχαιολογία*. Αθήνα
- Καραλή, Λ. και Γ. Φερεντίνος, επιμ. 2015. *Τετράδια Γεωαρχαιολογίας*. Αθήνα
- Kraft J.C. et al. 1977. «Palaeogeographic reconstructions of coastal Aegean archaeological sites». *Science* 195: 941-7.
- Raikos R.L. 1984. *Water, weather and prehistory*, 2nd edition. N. Jersey

Γιάννης Παπαδάτος

Εαρινό εξάμηνο

Θέμα: Ταφική αρχαιολογία του Πρώιμου Αιγαίου

Περίληψη: Παρουσιάζονται τα αρχαιολογικά δεδομένα από τα νεκροταφεία της Πρώιμης και Μέσης Εποχής του Χαλκού στο Αιγαίο: ταφική αρχιτεκτονική, χωρική οργάνωση των νεκροταφείων, ταφικά έθιμα και τελετές, κτερίσματα και τελετουργικός εξοπλισμός. Εξετάζονται κριτικά τα θεωρητικά σχήματα και οι τρόποι προσέγγισης που έχουν κατά καιρούς χρησιμοποιηθεί για την ερμηνεία αυτών των δεδομένων. Αναλύονται οι δυνατότητες αλλά και οι περιορισμοί που υπάρχουν στη χρήση των ταφικών δεδομένων για την ανασύνθεση των αντιλήψεων, της δημογραφίας και της οργάνωσης των κοινωνιών στο Αιγαίο της 3ης και των αρχών της 2ης χιλιετίας π.Χ.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

- Bloch, M. και J. Perry. 1982. *Death and the regeneration of life*. Cambridge.
Ιδιαίτερα οι σελ. 1-45.
- Branigan, K. 1993. *Dancing with Death: Life and Death in Southern Crete, c. 3000-2000 BC*. Amsterdam.
- Branigan, K., επιμ. 1998. *Cemetery and Society in the Bronze Age*. Sheffield.
- Cavanagh, W. και C. Mee. 1998. *A Private Place: Death in Prehistoric Greece*, SIMA 125. Jonsered.
- Chapman, R. και K. Randsborg. 1981. Approaches to the archaeology of death. Στο *The archaeology of death*, επιμ. R. Chapman, R. Kinnes και K. Randsborg, 71-81. Cambridge.
- Doumas, C. 1977. *Early Bronze Age burial habits in the Cyclades*, SIMA 48. Göteborg.
- Laffineur, R., επιμ. 1987. *Thanatos: Les coutumes funéraires en Égée à l'Age du Bronze, Aegaeum 1*. Liège.
- Metcalf, P. και R. Huntington. 1991. *Celebrations of Death: the anthropology of mortuary ritual*. Cambridge.
- Morris, I. 1997. Ταφικά τελετουργικά έθιμα και κοινωνική δομή στην Κλασική Αρχαιότητα. Μτφρ. Κάτια Μαντέλη. Ηράκλειο. Ιδιαίτερα σελ. 1-39 και 253-67.
- Parker Pearson, M. 1999. *The Archaeology of Death and Burial*.

Weiberg, E. 2007. *Thinking the Bronze Age: Life and Death in Early Helladic Greece*. Boreas, Uppsala Studies in Ancient Mediterranean and Near Eastern Civilizations 29. Uppsala. Ιδιαίτερα οι σελ. 187-388.

2β. Σεμινάρια ΚΛΑΣΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

Χρυσανθος Κανελλόπουλος

Χειμερινό εξάμηνο

Τίτλος: Η μνημειακή αρχιτεκτονική στην Αρχαία Αγορά των Αθηνών

Περίληψη: Το σεμινάριο εξερευνά την εξέλιξη του τοπίου και των μνημειακών αρχιτεκτονικών συνθέσεων στην Αγορά των Αθηνών. Οι κατασκευές εξετάζονται σε χρονολογική σειρά, ανά ομάδες (π.χ. στοές, κρήνες), και με τον τρόπο που οι αυτές συνδέονται μεταξύ τους. Έμφαση δίνεται στην οργάνωση του χώρου, σε υποδηλώσεις και φαινόμενα που παράγονται, στην εισαγωγή εξωτικών διαθέσεων, και στην ρωμαϊκή ενοποίηση.

Ενδεικτική βιβλιογραφία

- Dinsmoor, W.B. 1982. «Anchoring Two Floating Temples». *Hesperia* 51:410-52.
- Knell, H. 1995. «Überlegungen zur öffentlichen Architektur des IV. Jahrhunderts in Athen». Στο: *Die athenische Demokratie im 4. Jahrhundert v. Chr.: Vollendung oder Verfall einer Verfassungsform? Akten eines Symposiums 3.-7. August 1992*, Bellagio, επιμ. H. W. Eder, 475-514. Stuttgart.
- Κορρές, Μ. 1992-1998. «Από τον Σταυρό στην Αρχαία Αγορά». *ΗΟΡΟΣ* 10-12: 83-104.
- Meritt, L.C. 1982. «Some Ionic Architectural Fragments from the Athenian Agora». Στο: *Studies in Athenian Architecture, Sculpture and Topography presented to Homer A. Thompson*. 82-92. *Hesperia Supplement* 20. Princeton.
- Meritt, L.C. 1996. «Athenian Ionic Capitals from the Athenian Agora». *Hesperia* 65: 121-74.
- Shear, L. 1997. «The Athenian Agora: Excavations 1989-93». *Hesperia* 66: 495-548.
- Stewart, A. 2017. «Hellenistic Sculpture from the Athenian Agora, Part 4: The East Pediment and Akroteria of the Temple of Apollo Patroos». *Hesperia* 86:273-323.
- Thompson, H.A. 1937. «Buildings on the West Side of the Agora». *Hesperia* 6:1-226.
- Thompson, H.A. 1950. «The Odeion in the Athenian Agora». *Hesperia* 19:31-141.
- Tsatsaroni, L. υπό έκδοση. «The Middle Stoa between the Aiakeion and the Stoa of Zeus in Athens». Στο *Τιμητικός τόμος στον Π. Βαλαβάνη*, επιμ. Ν. Δημάκης και Ε. Δημακοπούλου.

Ευρυδίκη Κεφαλίδου

Χειμερινό εξάμηνο

ΘΕΜΑ: Η κεραμική ως αρχαιολογικό υλικό: ο ‘κύκλος ζωής’ των αρχαίων ελληνικών αγγείων

Περίληψη: Το σεμινάριο επικεντρώνεται στις δύο κύριες παραμέτρους ενός ευρύτατου ερευνητικού ζητήματος της αρχαίας κεραμικής: 1) Την κοινωνική και οικονομική παράμετρο: παραγωγή και εμπόριο/διασπορά της κεραμικής ως μεθόδου για την καλύτερη κατανόηση της αρχαίας τεχνολογίας και οικονομίας και, 2) την ιδεολογική και εικονογραφική παράμετρο: κείμενα, ευρήματα και εικονογραφία. Θα εμβαθύνουμε στη μελέτη και των δύο παραπάνω συνιστωσών και θα προσπαθήσουμε να διευρύνουμε τη μεθοδολογία μας, συνδυάζοντας την μέχρι σήμερα έρευνα με τις νεότερες προσεγγίσεις, η πλειονότητα των οποίων αξιοποιεί τα πορίσματα της εθνο-αρχαιολογικής και ανθρωπολογικής επιστήμης. Στο πλαίσιο του μαθήματος γίνονται πρακτικές ασκήσεις - εργαστήρια στο Μουσείο του Τμήματός μας. η-τάξη ARCH872

Ενδεικτική βιβλιογραφία

- Allison, P. επιμ. 1999. *The Archaeology of Household Activities*. London – New York.
- Arthur, J.W. 2003. «Ethnoarchaeology, Pottery, and Technology: Bridging Ethnographic and Archaeological Approaches». *Reviews in Anthropology* 32: 359-78.
- Atalay, S. 2012. *Community-Based Archaeology: Research with, by, and for Indigenous and Local Communities*. Berkeley - Los Angeles-London.
- Driessen, J. επιμ. 2013. *Destruction: Archaeological, Philological and Historical Perspectives*, Louvain.
- Hurcombe, L. 2007. *Archaeological Artefacts as Material Culture*. Abingdon – New York.
- Jones, R. επιμ. 2012. *Manure Matters: Historical, Archaeological and Ethnographic Perspectives*. Abingdon – New York.
- Kopytoff I. 2001. «The cultural biography of things: commoditization as process». Στο *The Social Life of Things*, επιμ. A. Appadurai, 64-91. Cambridge.
- Lawall, M. και J. Lund, επιμ. 2011. *Pottery in the Archaeological Record: Greece and Beyond*. Aarhus.
- Lawall, M.L. 2000. «Graffiti, Wine Selling, and the Reuse of Amphoras in the Athenian Agora, ca. 430 to 400 B.C.» *Hesperia* 69:3-9.
- Peña, J.T. 2007. *Roman Pottery in the Archaeological Record*. Cambridge.
- Pfisterer-Haas, S. 1998. *Wenn der Topf aber nun ein Loch hat ... Restaurierung griechischer Keramik in Antike und Neuzeit* (Sonderausstellung im Antikemuseum der Universität Leipzig, 5-8-1998). Leipzig.

- Schiffer M.B. 2014. *Behavioral Archaeology: Principles and Practice*, Abingdon-New York, επιμ. J.M. Skibo, W. Michael, M. Graves και T. Stark. 2007.
- Archaeological Anthropology: Perspectives on Method and Theory*. Tuscon.
- Skibo, J.M. & Schiffer, M.B. 2008. *People and Things: A Behavioral Approach to Material Culture*. New York.
- Sosna, D. και L. Brunclíková, επιμ. 2016. *Archaeologies of Waste: Encounters with the Unwanted*. Oxford.

Στυλιανός Κατάκης

Χειμερινό εξάμηνο

Θέμα: Η ελληνική αρχαιολογία (με έμφαση στη γλυπτική) κατά την περίοδο ακμής της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας

Περίληψη: Σκοπός του σεμιναρίου είναι η διερεύνηση των αρχαιολογικών δεδομένων στον ελληνικό χώρο από τον Τραϊανό μέχρι τους Σεβήρους, την περίοδο της ακμής της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας. Θα εστιάσουμε στη γλυπτική, όπου η παραγωγή σημειώνει ιδιαίτερη άνθηση, χωρίς να αποκλείσουμε άλλες μορφές τέχνης. Η γενικότερη οικονομική ανάπτυξη οδήγησε σε οικοδομική έκρηξη και κατά συνέπεια αύξηση των γλυπτών που θα τα κοσμήσουν, όπως και των τιμητικών ανδριάντων και των ταφικών μνημείων. Ποιες ήταν οι επιπτώσεις στην εικόνα των γλυπτών στην Ελλάδα και την υπόλοιπη αυτοκρατορία;

Ενδεικτική βιβλιογραφία

- Βλίζος, Σ. επιμ. 2008. *Η Αθήνα κατά τη Ρωμαϊκή εποχή. Πρόσφατες ανακαλύψεις, νέες έρευνες*, Μουσείο Μπενάκη, 4^ο Παράρτημα. Αθήνα.
- Bol, P.C. επιμ. 2010. *Die Geschichte der antiken Bildhauerkunst IV. Plastik der römischen Kaiserzeit bis zum Tode Kaiser Hadrians*. Mainz.
- Bol, P.C. επιμ. 2019. *Die Geschichte der antiken Bildhauerkunst V. Plastik der römischen Kaiserzeit vom Regierungsantritt des Antoninus Pius bis zum Ende der Antike*. Mainz.
- Δαμάσκος, Δ., Π. Καραναστάση και Θ. Στεφανίδου-Τιβερίου, επιμ. 2022. *Πλαστική στη Ρωμαϊκή Ελλάδα: νέα ευρήματα και νέες έρευνες*. Διεθνές Αρχαιολογικό Συνέδριο, Αθήνα, 12-14 Δεκεμβρίου 2019. Θεσσαλονίκη.
- Di Napoli, V., F. Camia, V. Evangelidis, D. Grigoropoulos, D. Rogers και S. Vlizon, επιμ. 2018. *What's New in Roman Greece? Recent Work on the Greek Mainland and the Islands in the Roman Period*, Proceedings of a Conference held in Athens, 8-10 October 2015. Μελετήματα 80. Athens.
- Καραναστάση Π., Στεφανίδου-Τιβερίου, Θ., και Δ. Δαμάσκος, επιμ. 2018. *Γλυπτική και κοινωνία στη ρωμαϊκή Ελλάδα: καλλιτεχνικά προϊόντα, κοινωνικές προβολές*.

- Διεθνές Αρχαιολογικό Συνέδριο, Ρέθυμνο, 26-28 Σεπτεμβρίου 2014. Θεσσαλονίκη.
- Kouremenos, A., επιμ. 2022. *The Province of Achaëa in the 2nd Century CE*. London – New York.
- Rizakis, A.D. και Cl. E. Lepenioti, επιμ. 2010. *Roman Peloponnese III. Society, Economy and Culture under the Roman Empire: Continuity and Innovation*. Μελετήματα 63. Athens.
- Στεφανίδου-Τιβεριού, Θ., Π. Καραναστάση και Δ. Δαμάσκος, επιμ. 2012. *Κλασική παράδοση και νεωτερικά στοιχεία στην πλαστική της ρωμαϊκής Ελλάδας*. Πρακτικά Διεθνούς Συνεδρίου, Θεσσαλονίκης, 7-9 Μαΐου 2009. Θεσσαλονίκη.
- Βουτυράς Ε., Ε. Παπαγιάννη και Ν. Καζακίδη, επιμ. 2017. *Bonae gratiae. Μελέτες ρωμαϊκής γλυπτικής προς τιμήν της καθηγήτριας Θεοδοσίας Στεφανίδου-Τιβεριού*. Θεσσαλονίκη.

Βύρων Αντωνιάδης (Κύριος ερευνητής, Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών) –

Εαρινό εξάμηνο

Θέμα: Ταφικές πρακτικές και τοπίο στο Αιγαίο και την Ανατολική Μεσόγειο κατά την Πρώιμη Εποχή του Σιδήρου

Περίληψη: Το σεμινάριο εξετάζει τη σχέση του τοπίου με τα ταφικά έθιμα και πρακτικές στο Αιγαίο, την Κύπρο και τη Φοινίκη κατά την Πρώιμη Εποχή του Σιδήρου. Βασικό στόχο του σεμιναρίου αποτελεί η μελέτη της τοπογραφίας, τυπολογίας και αρχιτεκτονικής των ταφικών μνημείων σε συνδυασμό με τις κοινωνικές και οικονομικές μεταβολές που έλαβαν χώρα κατά τους πρώτους αιώνες της Πρώιμης Εποχής του Σιδήρου. Τα ανθρώπινα και ζωικά οστά, αλλά και τα κτερίσματα που ανακαλυφθήκαν στους υπό εξέταση τάφους αναλύονται ως μέρος του ταφικού συνόλου μέσα από διαφορετικές ερμηνευτικές προσεγγίσεις τόσο αρχαίες όσο και σύγχρονες.

Ενδεικτική βιβλιογραφία

- Antoniadis, V. 2017. *Knossos and the Near East: A contextual approach to imports and imitations in Early Iron Age tombs*. Oxford.
- Aubert Semmler, M.E., F.J. Núñez και L. Trellisó, επιμ. 2014. *The Phoenician cemetery of Tyre-Al Bass. II, Archaeological seasons 2002-2005*. Beirut.
- Dimakis, N. και T.M. Dijkstra, επιμ. 2020. *Mortuary variability and social diversity in ancient Greece: Studies on ancient Greek death and burial*. Oxford.
- Dimitriadou, E.M. 2019. *Early Athens: Settlements and cemeteries in the Submycenaean, Geometric, and Archaic periods*. Los Angeles.
- Keswani, P.S. 2012. «Mortuary practices and burial cults in Cyprus from the Bronze Age through the Early Iron Age». Στο *Parallel Lives: Ancient island societies in*

- Crete and Cyprus. Papers arising from the Conference in Nicosia organised by the British School at Athens, the University of Crete and the University of Cyprus, in November-December 2006*, επιμ. G. Cadogan, M. Iacovou, K. Koraka και J. Whitley [BSA Studies 20], 313-30. London.
- Lemos, I.S. και A. Kotsonas, επιμ. 2020. *A Companion to the archaeology of early Greece and the Mediterranean*. Chichester.
- Mazarakis Ainian, A., επιμ. 2011. *The "Dark Ages" revisited: Acts of an international symposium in memory of William D.E. Coulson, University of Thessaly, Volos, 14-17 June 2007*, Βόλος.
- Morris, I. 1987. *Burial and ancient society: The rise of the Greek city-state*. Cambridge - New York.
- Papadopoulos, J.K. και E. Lord Smithson, 2017. *The Athenian Agora. The Early Iron Age: The cemeteries* [The Athenian Agora 36]. Princeton.
- Whitley, J. 2002. «Objects with attitude: Biographical facts and fallacies in the study of Late Bronze Age and Early Iron Age warrior graves». *CAJ* 12:217-32.

Δημήτρης Πλάντζος - Νικόλαος Δημάκης

Εαρινό εξάμηνο

Θέμα: Ελληνιστική Αλεξάνδρεια: τοπογραφία, αρχαιολογία και τέχνη

Περίληψη: Στο σεμινάριο εξετάζεται η τοπογραφία, η αρχαιολογία, και η τέχνη της Αλεξάνδρειας από την ίδρυσή της έως και τους Αυτοκρατορικούς Χρόνους. Εξετάζονται τα κυριότερα μνημεία της πολεμαϊκής Αλεξάνδρειας μέσα από τις αρχαιολογικές και φιλολογικές μαρτυρίες, με ιδιαίτερη έμφαση στις εκτεταμένες νεκροπόλεις. Μελετάται επίσης η καλλιτεχνική παραγωγή της ελληνιστικής Αλεξάνδρειας και η ενδεχόμενη ύπαρξη «αλεξανδρινής σχολής» στην ελληνική τέχνη, και ειδικότερα στην αρχιτεκτονική, την μνημειακή ζωγραφική, την πλαστική, την κεραμική, και τη μικροτεχνία.

Ενδεικτική βιβλιογραφία

- Abdo, A. 2022. *Alexandria Antiqua. A Topographical Catalogue and Reconstruction*. Oxford.
- Fischer-Bovet, Chr. 2018, «Official identity and ethnicity: Comparing Ptolemaic and Early Roman Egypt». *Journal of Egyptian History* 11:208-42.
- Guimier-Sorbets, A.-M. 2021. *The Mosaics of Alexandria. Pavements of Greek and Roman Egypt*. Cairo.
- Hamma, K., επιμ. 1996. *Alexandria and Alexandrianism. Papers Delivered at a Symposium Organized by the J. Paul Getty Museum and the Getty Centre for the History of Art and the Humanities, April 22- 25, 1993*. Los Angeles.

- Harris, W.V. και G. Ruffini, επιμ. 2004, *Ancient Alexandria between Egypt and Greece*. Leiden - Boston.
- McCoskey, D.E. 2002. «Race before “whiteness”: Studying identity in Ptolemaic Egypt». *Critical Sociology* 28(1-2):13-39.
- McKenzie, J. 2007. *The Architecture of Alexandria and Egypt, 300 B.C. - A.D. 700* [The Yale University Press Pelican History of Art Series]. New Haven.
- Πλάντζος, Δ. 2018. *Η τέχνη της ζωγραφικής στον αρχαιοελληνικό κόσμο*. Αθήνα.
- Plantzos, D. 1999. *Hellenistic Engraved Gems*. Oxford.
- Riggs, Chr. 2002, “Facing the Dead: Recent research on the funerary art of Ptolemaic and Roman Egypt”, *AJA* 106,1:85-101.
- Savvopoulos, K. 2019. «Popular divine imagery in Hellenistic and Roman Alexandria. The terracotta figurines collection of the Patriarchal Sacristy in Alexandria». *BSA* 114:317-68.
- Venit, M.S. 2002. *Monumental Tombs of Ancient Alexandria. The Theater of the Dead*. Cambridge.

2γ. Σεμινάρια ΑΡΧΑΙΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Σελήνη Ψωμά

Χειμερινό εξάμηνο

Θέμα: Η Ονοματοδοσία, Η Προσωπογραφία και *Όνομαστικόν* ως πηγές της Αρχαίας Ελληνικής Ιστορίας

Περίληψη: Το σεμινάριο επικεντρώνεται (α) στις πρακτικές ονοματοδοσίας, αλλαγής ονομάτων, καθώς και δημιουργίας τους, και (β) την προσωπογραφία, την εκπόνηση δηλαδή συστηματικών καταλόγων ονομάτων ενός επιμέρους συνόλου (πολιτών, ελευθέρων, μελών συλλόγων κλπ.), εκ των οποίων αρούνται σημαντικά στοιχεία για την ιστορία αυτού του συνόλου.

Ενδεικτική βιβλιογραφία

- Catling, R.W.V., F. Marchand, M. Sasanow, επιμ. 2010. *Onomatologos: Studies in Greek Personal Names presented to Elaine Matthews*. Oxford.
- Hornblower, S. και E. Matthews, επιμ. 2000. *Greek Personal Names. Their Value as Evidence*. Proceedings of the British Academy 104. London.
- Κνοεφλερ, D. 2007. «Was there an Anthroponymy of Euboian Origin in the Chalkido-Eretrian Colonies of the West and Thrace?». Στο *Old and New Worlds in Greek Onomastics*, επιμ. E. Matthews, 87-119. Proceedings of the British Academy 148. London.
- Masson, O. 1990-2000. *Onomastica Graeca Selecta*, 3 τόμοι, Paris – Genève.
- Parissaki, M.-G. 2007. *Prosopography and Onomasticon of Aegean Thrace*, Μελετήματα 49, Athens 2007.
- Paschidis, P. *Between City and King: Prosopographical Studies on the Intermederies Between the Cities of the Greek Mainland and the Aegean and the Royal Courts in the Hellenistic Period (322-190 BC)*, Μελετήματα 59. Athens.
- Psoma, S. E. 2022. *Corcyra. A City at the edge of two Greek Worlds*, Μελετήματα 83. Athens.
- Tataki, A.B. 1988. *Ancient Beroea. Prosopography and Society*, Μελετήματα 8. Athens 1988.
- Zoumbaki, S. 2005. *Prosopographie der Eleer: bis zum 1. Jh. v. Chr.*, Μελετήματα 40. Athens.

Σοφία Ζουμπάκη (Διευθύντρια ερευνών, Εθνικόν Ίδρυμα Ερευνών) - **Χριστίνα Κωνσταντακοπούλου** (Εντεταλμένη ερευνήτρια, ΕΙΕ) - **Σοφία Ανεζίρη**

Χειμερινό εξάμηνο

Θέμα: Οι Κυκλάδες κατά την Αρχαιότητα (αρχαϊκή εποχή έως και ρωμαϊκοί χρόνοι)

Περίληψη: Στο σεμινάριο θα εξεταστούν ζητήματα κοινωνίας, δικτύων, πολιτικής και οικονομίας στις Κυκλάδες από την αρχαϊκή έως και την ρωμαϊκή περίοδο, δηλαδή από τον 8ο π.Χ. μέχρι τον 3ο αι. μ.Χ. Θα δοθεί έμφαση στην επικοινωνία, τους θεσμούς, την οργάνωση και τον θρησκευτικό βίο των κοινωνιών που συγκροτούν το νησιωτικό σύνολο των Κυκλάδων. Τα θέματα θα προσεγγιστούν μέσα από τις σχετικές γραμματειακές, επιγραφικές και αρχαιολογικές μαρτυρίες.

Ενδεικτική βιβλιογραφία

- Chankowski, V. 2008. *Athènes et Délos à l'époque classique. Recherches sur l'administration du sanctuaire d'Apollon délien*. Athènes.
- Chankowski, V. 2019. *Parasites de dieu, Comptables, financiers et commerçants dans la Délos hellénistique*. Athènes [open access στο <https://books.openedition.org/efa/5594?lang=en>].
- Constantakopoulou, Chr. 2007. *The dance of the islands: insularity, networks, the Athenian empire and the Aegean world*. Oxford.
- Constantakopoulou, Chr. 2017. *Aegean Interactions. Delos and its networks in the third century*. Oxford.
- Κουράγιος, Γ. 2015. *Πάρος, Αντίπαρος, Δεσποτικό*. Πάρος.
- Le Quéré, E. 2015. *Les Cyclades sous l'Empire romain: histoire d'une renaissance*. Rennes.
- Nigdelis, P.M. 1990. *Πολίτευμα και κοινωνία των πόλεων των Κυκλάδων κατά την ελληνιστική και αυτοκρατορική εποχή*, Thessalonike.
- Reger, G. 1994. *Regionalism and Change in the Economy of Independent Delos*. Berkeley.
- Shipley, Gr. 2011. *Pseudo-Skylax' Periplus: the circumnavigation of the inhabited world. Text, translation, and commentary*. Bristol.
- Stavrianopoulou, E. 2006. "Gruppenbild mit Dame". *Untersuchungen zur rechtlichen und sozialen Stellung der Frau auf den Kykladen im Hellenismus und in der römischen Kaiserzeit*. Stuttgart.

ΝΙΚΟΣ ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Εαρινό εξάμηνο

Θέμα: Θεσμοί, πολιτική και κοινωνία στις ελληνικές πόλεις υπό ρωμαϊκή κυριαρχία

Περίληψη: Το σεμινάριο εξετάζει διάφορες όψεις του δημόσιου βίου των ελληνικών πόλεων υπό ρωμαϊκή κυριαρχία. Με βάση τη μελέτη πρωτογενών ιστορικών πηγών (κυρίως επιγραφικών αλλά και γραμματειακών και νομικών), οι φοιτητές θα κληθούν να εξετάσουν μια ποικιλία ζητημάτων, όπως το φαινόμενο του ευεργετισμού και των αποδόσεων τιμών, ο ρόλος των τοπικών θεσμών των πόλεων και η αλληλεπίδρασή τους με την επαρχιακή διοίκηση και τον Ρωμαίο αυτοκράτορα, η απόδοση ρωμαϊκών πολιτικών δικαιωμάτων και άλλα. Τα ακριβή θέματα θα καθορισθούν με βάση τα ενδιαφέροντα των συμμετεχόντων.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

- Alföldy, G 1992. *Ιστορία της Ρωμαϊκής κοινωνίας* (μτφρ: Αγγ. Χανιώτης). Αθήνα.
- Dmitriev, S. 2005. *City government in Hellenistic and Roman Asia Minor*. New York.
- Fernoux, H. 2011. *Le Demos et la Cité. Communautés et assemblées populaires en Asie Mineure à l'époque impériale*. Rennes.
- Garnsey, P. και R. Saller, 1995. *Η Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία. Οικονομία, κοινωνία, πολιτισμός*. Ηράκλειο.
- Jones, A.H.M. 1940. *The Greek City from Alexander to Justinian*. Oxford.
- Magie, D. 1950. *Roman Rule in Asia Minor*. Princeton.
- Lintott, A. 1993. *Imperium Romanum. Politics and Administration*. London.
- Quaß, F. 1993. *Die Honoratiorenschicht in den Städten des griechischen Ostens*. Stuttgart.
- van Nijf, O. και A. Heller, επιμ. 2017. *The Politics of Honour in the Greek Cities of the Roman Empire*. Leiden.
- Zuiderhoek, A. 2009. *The Politics of Munificence in the Roman Empire. Citizens, Elites and Benefactors in Asia Minor*. Cambridge.

3. EUROPEAN MASTER OF CLASSICAL CULTURES

Υπεύθυνοι: καθ. Σελήνη Ψωμά, αν. καθ. Σοφία Ανεζίρη, αν. καθ. Στυλιανός Κατάκης, επίκ. καθ. Νικόλας Δημάκης

Το European Master in Classical Cultures -(EMCC)- είναι ένα διεθνές ευρωπαϊκό πρόγραμμα με αντικείμενο τις κλασικές σπουδές, στο οποίο συμμετέχουν 15 πανεπιστήμια από δέκα ευρωπαϊκές χώρες (πίνακας των πανεπιστημίων παρακάτω).

Στο πλαίσιο αυτού του προγράμματος προβλέπεται η δυνατότητα για τους συμμετέχοντες σπουδαστές να φοιτήσουν κατ' ελάχιστο σε δύο από τα συνεργαζόμενα πανεπιστημιακά ιδρύματα και επιπλέον -αν το επιθυμούν- να συντάξουν τη διπλωματική τους εργασία υπό την εποπτεία καθηγητών δύο διαφορετικών πανεπιστημίων. Στους φοιτητές που επιλέγονται να φοιτήσουν στο «European Master in Classical Cultures» απονέμεται μετά το πέρας των σπουδών τους Διπλό ή Πολλαπλό Δίπλωμα. Βασική αρχή απετέλεσε εξ αρχής να γίνουν σεβαστές οι ιδιαιτερότητες των ήδη ισχυόντων κανονισμών και όρων λειτουργίας των μεταπτυχιακών προγραμμάτων των συμμετεχόντων Πανεπιστημίων.

Περισσότερες πληροφορίες για τη διάρθρωση των σπουδών, τις προϋποθέσεις εισαγωγής και τις αιτήσεις στο www.eu-classical-cultures.eu ή στους πανεπιστημιακούς συντονιστές.

Συνεργαζόμενα Πανεπιστήμια

1. Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών / Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας
2. Westfälische Wilhelms Universität Münster / Seminar für Alte Geschichte / Institut für Epigraphik
3. Leopold-Franzens-Universität Innsbruck/ Institut für Alte Geschichte und Altorientalistik
4. Istanbul Üniversitesi / Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü (Τμήμα Ιστορίας)
5. Università degli Studi di Perugia / Dipartimento di Scienze Storiche
6. Uniwersytet im. Adam Mickiewicza, Poznan / Historisches Institut
7. Universität Hamburg / Historisches Seminar – Arbeitsbereich Alte Geschichte
8. Universität Freiburg / Archäologisches Seminar
9. Università degli Studi di Roma Tre / Dipartimento di studi sul mondo antico
10. Πανεπιστήμιο Κύπρου / Τμήμα Κλασικών Σπουδών και Φιλοσοφίας
11. Université Toulouse Le Mirail / Département d'histoire ancienne
12. Deutsches Archäologisches Institut (DAI) Rom (Prof. Dr. Fr. Flers- Prof. Dr. Ort. Dally)
13. Universidad de Valladolid
14. Università degli studi di Palermo
15. Universidad de Salamanca